

Genel Yetkinlik ?nanc? Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Genel Yetkinlik ?nanc? Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=22213>

Özet

Genel Yetkinlik ?nanc? Ölçe?i (GY?Ö), bireyin çe?itli ya?am zorluklar? ve yeni durumlarla ba?a ç?kma yetene?ine dair genel inanc?n? ölçmek amac?yla geli?tirilmis? uluslararası bir arac?n Türkçe adaptasyonudur. Bu ölçek, Ömer Çelikkaleli ve Binnur Çapri taraf?ndan 2008 y?l?nda Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi'nde yay?mlanan çal??ma ile psikometrik özellikler aç?s?ndan incelenmi?tir. Ölçe?in temel amac?, bireylerin kendi yeterlilik alg?lar?n? de?erlendirerek, psikolojik iyilik halleri ve ba?ar?lar? aras?ndaki ili?kiyi ara?t?rmakt?r. Bu ölçek, orijinal tek boyutlu yap?y? koruyarak adaptasyonun geçerli ve güvenilir oldu?unu göstermi?tir.

Anahtar Kelimeler

Genel Yetkinlik ?nanc?, Öz Yeterlik, Uyarlama, Self-Efficacy, Çelikkaleli, Çapri, Psikometri, Geçerlik, Güvenirlik.

Yazarlar

Ömer Çelikkaleli, Binnur Çapri

Amaç

Genel Yetkinlik ?nanc? Ölçe?i'nin temel amac?, bireylerin farklı ba?amlarda kar??la?tıkları zorluklarla ba?a ç?kma kapasitelerine yönelik genel ve istikrarlı inançlar?n? (öz yeterlik beklentilerini) de?erlendirmektir. Bu adaptasyon çal??mas?, orijinal olarak Almanca ve ?ngilizce dillerinde geli?tirilmis? olan ölçe?in, Türkçe konu?an popülasyonlarda kullan?labilirli?ini sa?lamak üzere yap?lm??tır.

Ölçek, klinik ortamlarda, e?itim ara?t?rmalar?nda ve örgütsel psikolojide, bireylerin stres yönetimi, motivasyon seviyeleri ve hedefe ula?ma çabalar? gibi de?i?kenlerle olan ili?isini incelemek için kritik bir araç görevi görür. 2008 y?l?nda gerçekleştirilen bu adaptasyon, Türkiye'deki psikoloji ara?t?rmalar?na önemli bir metodolojik katkı sunmuştur.

Yap?

Ölçek, sosyal bilişsel teori ba?lam?nda Albert Bandura taraf?ndan kavramsalla?tırılan Genel Yetkinlik ?nanc? (General Self-Efficacy) yap?s?n? ölçmektedir. Bu yap?, duruma özgü yeterlik inançlar?n? aksine, bireyin genel olarak zor durumlarla ba?a ç?kma ve yeni beceriler öğrenme kapasitesine dair yaygın ve tutarlı bir alg?s?n? ifade eder. Yüksek yetkinlik inanc?na sahip bireyler, zorluklar? tehdit olarak de?il, üstesinden gelinebilecek meydan okumalar olarak alg?lama e?ilimindedirler.

Uluslararası alanda tek boyutlu bir yapı olarak kabul edilen bu ölçek, adaptasyon çalışması da tek boyutlu yapıya korunduğunu göstermiştir. Bu tek boyutluluk, yetkinlik inancıyla farklı alanlarda genel bir eğilim olarak izlediği varsayımı desteklemektedir.

Geçerlik

Ölçeğin Türkçe formunun geçerlik çalışmaları, yapı geçerliği ve ölçüt geçerliği üzerine yoğunlaşmıştır. Yapı geçerliğini test etmek amacıyla doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) kullanılmıştır. Bu analizler sonucunda, ölçeğin orijinal yapıya olduğu gibi tek faktörlü yapıya Türk örnekleminde de iyi uyum gösterdiği tespit edilmiştir. Bu durum, maddelerin yalnızca tek bir temel psikolojik yapıya ölçtüğünü kanıtlamaktadır.

Ölçüt geçerliği kapsamında ise ölçek puanlarının, teorik olarak ilişkili olması beklenen diğer yapılarla (örneğin, kaygı, depresyon, yaşam doyumu) anlamlı korelasyonlar gösterip göstermediği incelenmiştir. Elde edilen korelasyon katsayıları, Genel Yetkinlik ?nanc? Ölçeği'nin beklenen teorik ilişkileri yansıttığını ve geçerli bir ölçüm aracı olduğunu doğrulamıştır.

Güvenirlilik

Genel Yetkinlik ?nanc? Ölçeği'nin güvenilirlik çalışmaları, iç tutarlılık katsayısı (Cronbach Alfa) ve test-tekrar test güvenilirliği yöntemleri kullanılarak gerçekleştirilmiştir. İç tutarlılık analizleri, ölçeğin maddeleri arasındaki homojenliğin yüksek olduğunu göstermiştir. Genellikle bu tür adaptasyon çalışmaları da Cronbach Alfa değerinin .80'in üzerinde olduğu rapor edilmektedir, bu da ölçek maddelerinin tutarlı bir şekilde aynı yapıya ölçtüğünü işaret eder.

Test-tekrar test güvenilirliği çalışması, ölçek puanlarının belirli bir zaman aralığı (genellikle 2 ila 4 hafta) sonra tekrar uygulandığında tutarlılığını koruduğunu göstermiştir. Yüksek test-tekrar test korelasyonları, ölçeğin zaman içinde kararlı bir özellik olan genel yetkinlik inancıyla güvenilir bir biçimde ölçtüğünü kanıtlamaktadır.

Faktör Analizi

Adaptasyon çalışması da, ölçeğin yapısal geçerliğini değerlendirmek için Faktör Analizi uygulanmıştır. Çelikkaleli ve Çapri (2008) tarafından yapılan doğrulayıcı faktör analizi (DFA), 10 maddeden oluşan ölçeğin orijinal tek faktörlü yapıya Türk kültürüne uygun olduğunu doğrulamıştır. Bu tek faktörlü model, kabul edilebilir uyum indeksleri (örneğin, CFI, TLI, RMSEA) ile desteklenmiştir. Bu bulgu, Genel Yetkinlik ?nanc?nın kültürel farklılıklara rağmen evrensel olarak tek bir temel boyutta ölçülebileceği hipotezini güçlendirmiştir.

Araç

Test Türü: Uyarlama Ölçeği (Adaptasyon)

Format: Genellikle 4'lü Likert Ölçeği (Kesinlikle katılmıyorumdan Kesinlikle katılıyorum'a kadar puanlama).

Mevcut Diller: Türkçe (Adaptasyon), Orijinal formu Almanca ve İngilizce.

Popülasyon Grubu: Üniversite öğrencileri ve Genel Yetkin Popülasyonu.

Yaş Grubu: Ergenlik dönemi sonu ve Yetkinlik.

Popülasyon Detayları: Adaptasyon çalışması genellikle üniversite öğrencileri örneklemini üzerinde gerçekleştirilmiştir, ancak genel yetkinlik inancı yetkin popülasyonunda kullanılmak üzere tasarlanmıştır.

Test Metodolojisi: Öz bildirim (Self-Report) yöntemi. Bireylerin kendi yetkinlik inanç düzeylerini değerlendirmeleri istenmektedir.

Anahtar Kelimeler

Genel Yetkinlik, Öz Yeterlik, Psikolojik Ölçüm, Cronbach Alfa, Faktör Analizi, Likert Ölçeği, Çukurova Üniversitesi.

Yazarlar

Yazar ORCID Tanımlayıcıları: Bilgi mevcut değil.

Kurum E-posta Adresleri: Bilgi mevcut değil.

Yayın Adresi: Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana, Türkiye (Yayın tarihi itibarıyla).

Şinler, Ücret ve Test Yılı

Ölçeğin Türkçe adaptasyonu 2008 yılında yayımlanmıştır. Ölçeğin akademik ve araştırma amaçlı kullanımı genellikle orijinal yazarların iznine tabidir, ancak genellikle kamuya açık bir araç olarak kabul edilir. Ticari kullanım için orijinal ölçek sahipleriyle (Schwarzer ve Jerusalem) iletişime geçilmesi gerekebilir. Ölçeğin orijinal PDF belgesi şuradan indirilebilir: [genel-yetkinlik-inanci-olcegi-toad.pdf](#).

Kaynaklar

Çelikkaleli, Ö., & Çapri, B. (2008). Genel Yetkinlik ?nanc? Ölçe?i'nin Türkçe formunun geçerlik ve güvenirlik çal??mas?. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 17(3), 93-104. Makaleye Dergipark üzerinden eri?im sa?lanabilir: dergipark.ulakbim.gov.tr.

Genel Yetkinlik ?nanc? Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: A?a??daki ölçek maddeleri orijinal dilinde korunmal? ve hiçbir ?ekilde de?i?tirilmemelidir. (Madde listesi kaynakta verilmemi?tir, bu nedenle adaptasyon çal??mas?n?n genel yap?s? belirtilecektir.)

Bu ölçek 10 maddeden olu?maktad?r. Orijinal kaynakta maddelerin tam listesi aç?kça belirtilmedi?i için, kullan?c?lar?n detayl? maddelere ula?mak amac?yla yukar?da belirtilen Çelikkaleli ve Çapri (2008) referans makalesine ba?vurmas? gerekmektedir. Maddeler, bireyin zorluklarla ba?a ç?kma, hedeflere ula?ma ve yeni durumlara uyum sa?lama yetene?ine dair inançlar?n? yans?tan ifadelerden olu?ur.